

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
In the Name of Allah, the Compassionate the Merciful

نورالامین

درآمدی بر عقاید شیعه

غلامعلی سنجری

سخن ناشر

معارف اسلامی ناب، نیاز بشر تشنه معنویت امروز است. در این دوران که بسیاری آن را عصر پایان جهان می‌دانند، گرایش به دین و معنویت، سرعتی شگفت یافته است. در این میان، اسلام بیشترین سهم را از این گرایش به دین دارد، و چرا چنین نباشد؟ اسلام، دین انسانی زیستن، عدالت‌پروری و عشق به هم‌نوع است و بشر این عصر، این گوهر گمشده را در اسلام ناب یافته است.

از سوی دیگر، گسترش پُرشتاب رسانه‌ها و ابزارهای انتشار اطلاعات، بی‌وقفه موجب پدید آمدن پرسش‌ها و شبهات جدیدی می‌شود که تا اندکی پیش از این، هیچ‌یک از آنها قابل تصور نبود. این انفجار اطلاعات، به‌ویژه در دنیای مجازی، اغلب فرصت ژرف‌اندیشی را از انسان سلب می‌کند و همین موجب شناخت نادرست یا ناقص از بسیاری امور، به‌ویژه مفاهیم و معارف دینی می‌گردد.

بنابراین، تبلیغ و نشر مؤثر معارف اسلامی ناب، رسالت خطیری است که بر عهده همه متولیان این امر می‌باشد. بدون تلاش خالصانه و آگاهانه برای رسیدن به این هدف، پتانسیل عظیمی که در گرایش بشر به معنویت در این عصر پدید آمده، به هدر خواهد رفت.

نشر «نورالامین» به سهم خود می‌کوشد تا بخش اندکی از رسالت عظیم نشر معارف اسلامی ناب را به بهترین شکل ممکن انجام دهد و در این راستا از پیشنهادها و انتقادهای همه فرهیختگان این عرصه، برای غنا بخشیدن به آثار خود استقبال می‌کند.

نورالامین

فهرست

۱۳	مقدمه
۱۵	درس اول: جهان بینی و ایدئولوژی
۱۵	تعریف جهان بینی
۱۷	انواع جهان بینی
۱۸	بررسی جهان بینی ها
۲۱	درس دوم: ویژگی جهان بینی ها و فواید دین داری
۲۱	برخی ویژگی های جهان بینی الهی
۲۲	برخی از ویژگی های جهان بینی مادی
۲۳	فواید دین داری
۲۷	درس سوم: علل دین گریزی
۳۱	درس چهارم: خدا و فطرت
۳۲	فطرت چیست؟
۳۲	ویژگی های امور فطری
۳۷	درس پنجم: دلیل نظم
۳۷	تعریف نظم
۳۷	دلیل نظم

- ۴۱ _____ درس ششم: اقسام توحید
- ۴۱ _____ اقسام توحید
- ۴۳ _____ نصاب (حداقل) توحید
- ۴۷ _____ درس هفتم: صفات خدا
- ۴۷ _____ اقسام صفات خداوند
- ۴۷ _____ تقسیم اول: صفات ثبوتی و صفات سلبی
- ۴۸ _____ تقسیم دوم: صفات ذاتی و صفات فعلی
- ۴۸ _____ اثبات حیات، علم و قدرت
- ۴۹ _____ کیفیت استدلال
- ۵۱ _____ درس هشتم: معنا و اهمیت عدالت
- ۵۱ _____ تعریف عدالت
- ۵۲ _____ اهمیت بحث عدالت
- ۵۳ _____ شناخت سه مکتب کلامی اسلامی
- ۵۷ _____ درس نهم: اثبات عدالت خداوند
- ۵۷ _____ آیا خداوند عادل است؟
- ۵۸ _____ حسن و قبح عقلی
- ۵۹ _____ دلایل اثبات عدالت خدا
- ۶۳ _____ درس دهم: مکتب جبر
- ۶۴ _____ مهم‌ترین دلایل اثبات آزاد بودن انسان و نفی جبر
- ۶۷ _____ درس یازدهم: مکتب تفویض
- ۶۷ _____ بررسی و اشکالات نظریه تفویض
- ۷۱ _____ درس دوازدهم: مکتب واسطه
- ۷۵ _____ درس سیزدهم: پاسخ مکتب اهل بیت به برخی اشکالات

- ۸۱ _____ درس چهاردهم: عدالت خداوند و مسئله تفاوت‌ها و شُرور
- ۸۱ _____ شبیه تفاوت‌ها، شرور و عدالت الهی
- ۸۲ _____ حکمت وجود تفاوت‌ها در جهان آفرینش
- ۸۷ _____ درس پانزدهم: عدالت الهی و خلود
- ۸۷ _____ تبیین شبیه خلود در جهنم و عدالت الهی
- ۸۸ _____ پاسخ به شبیه
- ۹۱ _____ درس شانزدهم: نبوت
- ۹۱ _____ معنای لغوی و اصطلاحی نبی
- ۹۱ _____ تفاوت نبی و رسول
- ۹۲ _____ قاعده لطف
- ۹۲ _____ بیان ضرورت بعثت انبیا از راه قاعده لطف
- ۹۳ _____ وظایف پیامبران
- ۹۵ _____ پاسخ به چند اشکال
- ۹۹ _____ درس هفدهم: راه‌های اثبات نبوت
- ۱۰۱ _____ دلایل تفاوت معجزه‌های پیامبران
- ۱۰۵ _____ درس هجدهم: معجزه پیامبر اسلام ﷺ
- ۱۰۵ _____ اثبات نبوت پیامبر اکرم
- ۱۱۳ _____ درس نوزدهم: عصمت و علم لدنی مهم‌ترین صفات انبیا
- ۱۱۳ _____ عصمت چیست؟
- ۱۱۴ _____ دلیل عقلی بر عصمت انبیا
- ۱۱۵ _____ دلایل نقلی بر عصمت انبیا
- ۱۱۷ _____ علم لدنی چیست
- ۱۱۹ _____ درس بیستم: بررسی شبهات عصمت پیامبران
- ۱۱۹ _____ عصمت انبیا و گناه حضرت موسی عَلَيْهِ السَّلَامُ
- ۱۲۱ _____ عصمت انبیا و گناه حضرت ابراهیم عَلَيْهِ السَّلَامُ

- ۱۲۷ _____ درس بیست و یکم: خاتمیت پیامبر اسلام ﷺ
- ۱۲۷ _____ معنای خاتمیت
- ۱۲۹ _____ قوانین ثابت و متغیر
- ۱۳۳ _____ درس بیست و دوم: امامت
- ۱۳۵ _____ معنای لغوی امامت
- ۱۳۵ _____ اختلاف شیعه و اهل سنت در معنای اصطلاحی
- ۱۳۹ _____ درس بیست و سوم: وظایف امام
- ۱۳۹ _____ مهم ترین وظایف امام
- ۱۴۳ _____ درس بیست و چهارم: صفات امام
- ۱۴۳ _____ صفات امام
- ۱۴۹ _____ درس بیست و پنجم: انتخاب امام
- ۱۴۹ _____ نظریه اهل سنت درباره انتخاب امام
- ۱۵۰ _____ دیدگاه شیعیان درباره انتخاب امام
- ۱۵۱ _____ دلایل نقلی درباره ضرورت انتخاب امام از سوی خداوند
- ۱۵۵ _____ درس بیست و ششم: دلیل عقلی امامت امیرمؤمنان ﷺ
- ۱۵۵ _____ زشتی تقدیم مفضول بر فاضل
- ۱۵۵ _____ قرآن و تقدیم مفضول بر فاضل
- ۱۵۶ _____ روایات و تقدیم مفضول بر فاضل
- ۱۵۶ _____ برتری امام علی ﷺ بر صحابه پیامبر ﷺ
- ۱۵۹ _____ عصمت علی ﷺ
- ۱۵۹ _____ اثبات عصمت امیرالمؤمنین ﷺ از راه آیات قرآن
- ۱۶۲ _____ اثبات عصمت امیرالمؤمنین علی ﷺ از طریق روایات
- ۱۶۵ _____ درس بیست و هفتم: امامت علی ﷺ در قرآن
- ۱۶۵ _____ قرآن و امامت

- آیه ولایت ۱۶۵
- شأن نزول آیه ۱۶۶
- گفتار برخی از علمای اهل سنت ۱۶۶
- محتوا و دلالت آیه ۱۶۷
- بررسی دو کلمه «إنما» و «ولیت» ۱۶۷
- معنای کلمه «ولیت» ۱۶۸
- آیه ابلاغ ۱۶۹
- آیه اِکمال ۱۷۰
- درس بیست و هشتم: دلایل روایی امامت امیرالمؤمنین علیه السلام ۱۷۳
- ماجرای غدیر ۱۷۳
- غدیرخم؛ جانشینی رسمی امام علی علیه السلام ۱۷۴
- محتوای بخشی از حدیث غدیر در منابع اهل سنت ۱۷۵
- بررسی سند حدیث غدیر ۱۷۵
- چگونگی استدلال به حدیث غدیر ۱۷۶
- درس بیست و نهم: دلایل امامت امامان دوازده گانه ۱۸۱
- دلایل اثبات ائمه دوازده گانه ۱۸۱
- سند حدیث خلفاء دوازده گانه ۱۸۲
- کیفیت استدلال به حدیث خلفاء دوازده گانه ۱۸۲
- دو روش علمای اهل سنت در تفسیر این حدیث ۱۸۳
- درس سی ام: مهدویت ۱۸۹
- مفهوم مهدویت ۱۸۹
- زندگی نامه حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشريف ۱۹۰
- ولادت حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشريف ۱۹۰
- غیبت صغری و کبری ۱۹۱
- مهدویت و ادیان دیگر ۱۹۲

- ۱۹۵ _____ درس سی و یکم: غیبت امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف
- ۱۹۵ _____ معنای غیبت
- ۱۹۵ _____ پنهان بودن جسم
- ۱۹۶ _____ پنهان بودن عنوان
- ۱۹۶ _____ دلایل غیبت امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف
- ۱۹۸ _____ فواید امام غایب
- ۲۰۱ _____ درس سی و دوم: انتظار
- ۲۰۱ _____ معنای انتظار فرج
- ۲۰۲ _____ انتظار صحیح و سازنده
- ۲۰۲ _____ ارکان انتظار صحیح
- ۲۰۳ _____ وظایف منتظران از دیدگاه روایات
- ۲۰۷ _____ درس سی و سوم: علایم ظهور و آسیب شناسی مهدویت
- ۲۰۷ _____ نشانه‌های ظهور
- ۲۰۹ _____ آسیب شناسی معارف مهدویت
- ۲۱۳ _____ درس سی و چهارم: ولایت فقیه
- ۲۱۳ _____ معنای ولایت فقیه
- ۲۱۴ _____ اثبات ولایت فقیه
- ۲۱۶ _____ قرآن کریم و ولایت فقیه
- ۲۱۷ _____ آشنایی با یکی از دلایل روایی ولایت فقیه
- ۲۲۱ _____ درس سی و پنجم: بررسی برخی شبهات ولایت فقیه
- ۲۲۱ _____ بررسی روایات مخالف قیام در عصر غیبت
- ۲۲۲ _____ پاسخ به این شبهات
- ۲۲۶ _____ شبهه عدم پیشینه نظریه ولایت فقیه
- ۲۲۶ _____ شبهه اطاعت از غیر معصوم

- درس سی و هشتم: تعریف و اهمیت معاد ۲۲۹
- معنای معاد ۲۲۹
- دلیل قرار گرفتن معاد در اصول دین ۲۳۰
- فواید ایمان به معاد ۲۳۰
- درس سی و هفتم: دلایل عقلی بر اثبات معاد ۲۳۵
- درس سی و هشتم: غیریت روح از بدن ۲۴۱
- اثبات غیریت روح از بدن ۲۴۱
- ادله اثبات غیریت روح از بدن ۲۴۲
- دلیل نقلی بر غیریت روح از بدن ۲۴۴
- درس سی و نهم: حقیقت مرگ، برزخ، قیامت ۲۴۷
- مرگ چیست؟ ۲۴۷
- علت ترس از مرگ ۲۴۸
- معنای برزخ ۲۵۰
- بدن برزخی انسان ۲۵۱
- ویژگی‌های قیامت ۲۵۱
- مردن همه موجودات و محشور شدن آنها ۲۵۲
- برپایی دادگاه عدل الهی ۲۵۳
- درس چهل ام: انگیزه منکران معاد و شبهات پیرامون آن ۲۵۵
- انگیزه‌های منکرین معاد ۲۵۵
- پاسخ به چند شبهه ۲۵۷
- درس چهل و یکم: معاد جسمانی و روحانی ۲۶۱
- معاد روحانی یا جسمانی ۲۶۱
- کیفیت معاد جسمانی ۲۶۲
- درس چهل و دوم: شفاعت ۲۶۵
- شفاعت چیست؟ ۲۶۵

۲۶۷	اثبات شفاعت
۲۶۸	شبهاتی درباره شفاعت
۲۷۱	درس چهل و سوم: بهشت و جهنم
۲۷۱	بهشت و جهنم
۲۷۲	نعمت‌های بهشتی
۲۷۴	عذاب‌های جهنم
۲۷۵	تجسم اعمال
۲۷۹	منابع

مقدمه

همه انبیای الهی خبر از عالمی دیگر غیر از این عالم داده‌اند. هر عاقلی به سبب این اخبار، حداقل احتمال وجود چنین عالمی را می‌دهد؛ پس اگر چنین عالمی با توصیفات انبیا حتی وجود احتمالی داشته باشد، باید کارهایی انجام دهیم که مبدا ضرر کنیم. به عبارت دیگر از آنجا که «محتمل» بسیار قوی است، از نظر عقلی باید به «احتمال». گرچه ضعیف باشد. توجه کافی کرد. از این رو عاقلان بر قاعده «دفع ضرر محتمل» اتفاق نظر دارند. البته ضرر هرچه بیشتر باشد، دفع آن از نظر عقل وجوب بیشتری خواهد داشت.

همچنین آدمی بر خود واجب می‌داند از کسی که به او چیزی داده، تشکر کند. بنابراین انسان باید به دنبال شناختن کسی باشد که این همه نعمت را به وی عطا کرده است و شکرگزار او باشد. با توجه به این مطالب، تحقیق در مورد دین و آنچه مربوط به جهان دیگر و کیفیت شکرگزاری منعم است، واجب بوده و انسان باید هرچه بیشتر در این باره مطالعه و دین صحیح را برگزیند و بر طبق آن عمل کند.

از آنجا که ما اسلام واقعی را در مکتب تشیع یافته‌ایم ابتدا این مکتب را مورد بررسی قرار می‌دهیم، اگر دین اسلام و مذهب شیعه بر حق بود و با منطق و عقل سازگاری داشت، آن را می‌پذیریم و طبق دستورات آن عمل می‌کنیم؛ و در غیر این صورت، باید

به سراغ مکتب دیگری رفت؛ شروع از مکتب شیعه برای کسی که شیعه است بسیار او را سریعتر به حقایق می‌رساند، چرا که اطلاعات چنین فردی نسبت به تشیع از تمام ادیان دیگر بیشتر بوده، روش تحقیق وی آسان‌تر خواهد بود.

در خصوص اعتقادات شیعه کتب فراوانی نوشته شده است؛ که هر یک دارای فواید و مزایای فراوانی است. اما برای کسانی که قصد شروع تحقیق در علوم اسلامی از جمله اعتقادات را دارند و از طرفی غیر ایرانی هستند، کتابی که جامع اصول اعتقادی شیعه و آسان و در خور فهم ایشان باشد یافت نشد. این کتاب حاصل سالها تدریس برای دانش پژوهان غیر ایرانی می‌باشد که به تمام نیازهای ایشان در اعتقادات توجه نموده و نوشتاری است که کاملاً نیاز ایشان در ابتدا (دانش پژوهان مبتدی) را برآورده می‌کند.

در این کتاب، سعی بر این است که اصول دین در عقاید شیعه با روشی ساده بیان شده و بدون تعصب، استدلال‌های شیعه برای خواننده مطرح شود و زمینه‌ای را فراهم کند تا بتواند درباره این مکتب به درستی قضاوت کند.

بر خود لازم می‌دانم از کسانی که در نگارش این کتاب مرایاری کردند، تشکر کنم. به ویژه از آقایان حجج اسلام دکتر محمد قاسمی، عبدالکریم بهشتی و حسن گلپایگانی کمال تشکر را دارم.

از خواننده محترم انتظار می‌رود ما را از نقطه نظرات خود بی‌بهره نگذارد.

از جناب حجت السلام والمسلمین دکتر صفورایی، رئیس مرکز آموزش زبان و معارف اسلامی و آقای دکتر فرجی معاون پژوهش که زمینه چاپ این کتاب را فراهم کردند نیز کمال تشکر را دارم.

والسلام علیکم ورحمة الله

غلامعلی سنجری